

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Математика 3 (први, други, трећи и четврти део)*, уџбеника математике за трећи разред основне школе, на словачком језику и писму, аутори: Бранислав Поповић, Ненад Вуловић, Петар Анокић, Мирјана Кандић, Klett, Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Математика 3 (први, други, трећи и четврти део)*, уџбеник математике за трећи разред основне школе, превод Уџбеника истих аутора, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача Klett, Београд којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00616/2019-07 од 16.01.2020. године.

Уџбеник је садржински подељен на четири дела. Први део обухвата три тематске целине: *Научили смо у другом разреду*, *Бројеви прве хиљаде* и *Сабирање и одузимање бројева до 200*. Други део уџбеника садржи три поглавља: *Сабирање и одузимање бројева до 1000*, *Геометрија – 1. део* и *Множење и дељење – 1. део*. Трећи део садржи лекције из поглавља *Множење и дељење – 2. део*, *Мерење и мере* и *Писмено сабирање и одузимање бројева до 1000*. У четвртм делу уџбеника налазе се лекције из поглавља *Геометрија – 2. део*, *Писмено множење и дељење до 1000*, *Једначине и неједначине и Разломци*. Сва четири дела уџбеника имају у уводном делу *Реч аутора* и *Саджај*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке, које је потребно исправити:

Први део уџбеника:

- страна 2 - погрешно написано презиме рецензента уџбеника („ Slavica Gudel'ová “ уместо „ Slavica Gudel'ovová “);
- страна 3 – неправилан облик речи („ Pracovná učebnica je, ... “ уместо „ Pracovná učebnice je, ... “);
- страна 3 – неадекватан превод појма почетни задаци („ Najprv vypracuj začiatočné úlohy, ... “ уместо „ Najprv vypracuj začaté úlohy, ... “);
- страна 6 – изостављен је превод речи радни (уџбеник) („ Väčšinu úloh budeš vypracúvať v tejto pracovnej učebnici.“ уместо „ Väčšinu úloh budeš vypracúvať v tejto _ učebnici.“);
- страна 6 – у табели која садржи приказ висине ученика недостаје превод задњег реда у табели (подаци за Марка); неадекватан превод појма „ виши за ... cm “ („ vyšší o _____ cm “ уместо „ dlhší o _____ cm “);
- страна 6, 10, 11, 18, 19, 37, 39, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 58, 60, 62 – у преводу су у задацима промењена имена деце (табела; задатак бр. 6; задатак бр. 15; задатак бр. 23 и 24; задатак бр. 5; задатак бр. 1; задатак бр. 12 и 13; задатак бр. 10; задатак бр. 4; задатак бр. 10; задатак бр. 5; задатак бр. 4; задатак бр. 5; задатак бр. 16;

задатак бр. 7, 10 и 11; задатак бр. 6);

- страна 9 – неадекватан облик речи („ Vypočítaj tromi spôsobmi súčet čísel 34, 16 a 25 združovaním dvoch sčítancov. “ уместо „ Vypočítaj tromi spôsobmi súčet čísel 34, 16 a 25 združovaní po dva sčítance. “);
- страна 11 – неправилен облик речи („ b) 1 deň = ___ h c) 2 dni = ___ h “ уместо „ b) 1 dní = ___ h c) 2 den = ___ h “);
- страна 11 – у задатку бр. 15 промењен је назив града, уместо града Бара превод садржи назив града Бора и због тога је дужина путовања возом нереална;
- страна 12 – у задатку бр. 1 под а) изостављен је превод појма крива (линија) и сувишан је знак интерпункције, зарез („ Písmenami A, B a C označ body, v ktorých sa pretínajú dve krivé čiary.“ уместо „ Písmenami A, B₁ a C označ body, v ktorých sa pretínajú dve _ čiary.“);
- страна 12 – у задатку бр. 1 под б) и в) неадекватан превод појма права (линија) („ Písmenami D, E, F a G označ body, v ktorých sa pretína rovná a krivá čiara.“ уместо „ Písmenami D, E, F a G označ body, v ktorých sa pretína priama a krivá čiara.“);
„ Písmenami H, M, N a K označ body, v ktorých sa pretínajú rovne čiary. “ уместо „ Písmenami H, M, N a K označ body, v ktorých sa pretínajú priame čiary. “);
- страна 12 – дуж *ST* је обележена словима *SM* („ Narysuj úsečku *ST*, ktorá je dlhšia ako úsečka *KM*. “ уместо „ Narysuj úsečku *SM*, ktorá je dlhšia ako úsečka *KM*. “);
- страна 13 – у задатку бр. 6 изостављен је знак интерпункције, двотачка („ Odpoveď: a) vo vnútri: _____ “ уместо „ Odpoveď_ a) vo vnútri: _____ “);
- страна 20 – непотребна употреба предлога („ Úlohu rieš pomocou rovnice. “ уместо „ Úlohu rieš z pomocou rovnice. “);
- страна 24 – неправилен облик речи („ 60 jednotiek sú ___ desiatok. “ уместо „ 60 jednotiek sú ___ desiatky. “);
- страна 29 – неправилен облик речи („ Desiatky prvej tisícky čítame tak, ...“ уместо „ Desiatky prvej tisícka čítame tak, ...“);
- страна 41 – изостављен превод речи бројеви („ Ktoré sa rímske číslice pri zapisovaní čísel prvej tisícky môžu opakovať najviac trikrát? “ уместо „ Ktoré sa rímske číslice pri zapisovaní _ prvej tisícky môžu opakovať najviac trikrát? “);
- страна 43 – погрешно је преведен број двеста педесет пет који је дат словима

(„ dvestopäťdesiatpäť “ вместо „ dvestodvadsaťpäť “);

- страна 58 – словна грешка, слово а вместо о („ Urč súčet a rozdiel čísel, ktoré si dostal.“ вместо „ Urč súčet a rozdiel čísel, ktoré si dostal.“);
- страна 59 – словна грешка, пермутација слова а и т у наслову лекције

(„ ODČÍTANIE JEDNOCIFERNÉHO ČÍSLA OD TROJCIFERNÉHO (102 – 8) “
вместо „ODČÍATNIE JEDNOCIFERNÉHO ČÍSLA OD TROJCIFERNÉHO (102 – 8)“);

Други део уџбеника:

- страна 2 - погрешно написано презиме рецензента уџбеника („ Slavica Gudel'ová “ вместо „ Slavica Gudel'ovová “);
- страна 8, 11, 12, 13, 14, 17, 23, 26, 57, 62, 63, 64, 71 – у преводу су у задацима промењена имена деце (задатак бр. 14; задатак бр. 4; задатак бр. 6; задатак бр. 17; задатак бр. 20; задатак бр. 11; задатак бр. 1; задатак бр. 6; задатак бр. 13; задатак бр. 15; задатак бр. 1; задатак бр. 8);
- страна 16 – изостављен је превод појма разлика („ Ak je dvojciferné zakončenie menšenca väčšie od menšiteľa, rozdiel vypočítaš nasledovným spôsobom: “ вместо „ Ak je dvojciferné zakončenie menšenca väčšie od menšiteľa, vypočítaš nasledovným spôsobom: “);
- страна 22 – у задатку бр.15 код укрштања бројева под 13 усправно вместо броја 642 наводи се број 9 („ 13) Prvý predchodca prvého nasledovníka čísla 642. “ вместо „ 13) Prvý predchodca prvého nasledovníka čísla 9. “);
- страна 22 – мало слово в вместо великог („ Vodorovne: “ вместо „ vodorovne: “);
- страна 26 – неправи́лан облик речи („ Nevypočítujúc hodnotu výrazu, porovnaj hodnoty výrazov. “ вместо „ Nevypočítuj hodnotu výrazu, porovnaj hodnoty výrazov. “);
- страна 29 – број 1 вместо везника и („ Menšenec je súčet čísel 285 a 526.“ вместо „ Menšenec je súčet čísel 285 1 526.“);
- страна 44 – неправи́лна формулација реченице („ Použijúc trojuholník nakresli tri pravé uhly tak, aby sa ramená uhla neprekrývali s linajkami v písanke.“ вместо „ Nakresli tak, že použiješ trojuholník tri pravé uhly tak, aby sa ramená uhla neprekrývali s linajkami v písanke.“);
- страна 47 – појам нормалне (праве) није истакнут тамним словима („Za dve priamky, ktoré sa pretínajú pod pravým uhlom (pozri obrázok) hovoríme, že sú **kolmé**.“ вместо „Za dve priamky, ktoré sa pretínajú pod pravým uhlom (pozri obrázok) hovoríme, že sú kolmé.“);
- страна 57 – неадекватан размак између броја и слова („ а) Súčin čísel 5 a 7 zväčši 10 krát. “ вместо „ а) Súčin čísel 5a 7 zväčši 10 krát. “);
- страна 57 – вместо појма стотине употребљен је појам десетице („ Súčin čísel 20 a 10 je najmenšie číslo tretej stovky. “ вместо „ Súčin čísel 20 a 10 je najmenšie číslo tretej desiatky. “);

- страна 65 – словна грешка, слово в уместо ц односно слово д уместо ф („ Tabuľku násobenia jednociferných čísel využijeme na násobenie jednociferných čísel a desiatok.“ уместо „ Tabuľku násobenia jednociferných čísel využijeme na násobenie jednociferných čísel a desiatok.“);

Трећи део уџбеника:

- страна 2 - погрешно написано презиме рецензента уџбеника („ Slavica Gudeľová “ уместо „ Slavica Gudeľovová “);
- страна 3 – размак између знакова интерпункције („ Tu je aj rubrika **Vedeli ste?**, ak sa chcete dozvedieť niečo zaujímavé.“ уместо „ Tu je aj rubrika **Vedeli ste?**, ak sa chcete dozvedieť niečo zaujímavé.“);
- страна 6 – изостављен је превод речи радни (уџбеник) („ Väčšinu úloh budeš vypracúvať v tejto pracovnej učebnici.“ уместо „ Väčšinu úloh budeš vypracúvať v tejto učebnici.“);
- страна 6 – у табели која садржи приказ висине ученика недостаје превод задњег реда у табели (подаци за Марка); неадекватан превод појма „ виши за ... cm “ („ vyšší o _____ cm “ уместо „ dlhší o _____ cm “);
- страна 8 – уместо речи новац употребљен је појам новчанице односно уместо речи новчанице употребљен је појам новчанице и изостављени су изрази у заградама („ Koľko je úhrnne peňazí v 5 peňaženkách? “ уместо „ Koľko je úhrnne bankoviek v 5 peňaženkách? “; „ K sume peňazí v peňaženkách v hodnote 50 dinárov (5 · 50) pripočítame sumu peňazí v peňaženkách po 20 dinárov (5 · 20).“ уместо „ K sume bankoviek v peňaženkách v hodnote 50 dinárov _ pripočítame sumu peňazí v bankovkách po 20 dinárov_ “);
- страна 8, 9, 10 и 11 – изостављен знак интерпункције („ I. spôsob “ уместо „ I_ spôsob “; („ II. spôsob “ уместо „ II_ spôsob “);
- страна 11 – неправиан облик речи („ Nevypočítujúc hodnotu daných výrazov, urč či sú dané rovnosti správne. “ уместо „ Nevypočítuj_ hodnotu daných výrazov, urč či sú dané rovnosti správne. “);
- страна 12 – непостојање размака између речи и броја („ V druhom ročníku sme sa naučili násobiť dvojciferné a jednociferné číslo, ktorého je súčin menší ako 100. “ уместо „ V druhom ročníku sme sa naučili násobiť dvojciferné a jednociferné číslo, ktorého je súčin menší ako100. “);
- страна 15, 16 и 17 – словна грешка у наслову лекције, слово ф уместо ц („ NÁSOBENIE JEDNOCIFERNÉHO A TROJCIFERNÉHO ČÍSLA “ уместо „ NÁSOBENIE JEDNOCIFERNÉHO A TROJCIFERNÉHO ČÍSLA “

- страна 15 – јединица мере је у новом реду („ 241 kg “);
- страна 16, 21, 22, 38, 42, 43, 66, 67, 69 – у преводу су у задацима промењена имена деце (задатак бр. 8, задатак бр. 11, задатак бр. 17, задатак бр. 11 и 14, задатак бр. 8, задатак бр. 14, задатак бр. 8, задатак бр. 12 и 13, задатак бр. 6 и 7);
- страна 17 – изостављен знак интерпункције („ Pozor, úloha má 4 riešenia. “ уместо „ Pozor, úloha má 4 riešenia_ “);
- страна 18 – неправиан облик речи („ ... v súčte alebo v rozdiel_í bol desiatka.“ уместо „ ... v súčte alebo v rozdiel_i bol desiatka.“);
- страна 22 – неправиан облик реченице, изостављање речи („ V dvoch zápasoch na majstrovstvách sveta vo futbale jedno mužstvo dalo 5 gólov a dostalo 2 góly.“ уместо „ Na dvoch zápasoch majstrovstvách sveta vo futbale jedno mužstvo dalo 5 gólov a dostalo 2 _ “);
- страна 29 – неадекватан превод задатка, уместо траженог податка за број тегли у 2 пакета тражи се број тегли за сваки пакет („ Ak je v každom balíku rovnaký počet fliaš, koľko je fliaš v dvoch balíkoch. “ уместо „ Ak je v každom balíku rovnaký počet fliaš, koľko je fliaš v každom balíku. “);
- страна 32 – словна грешка, пермутација слогова („ a) ak by v každom balení bolo 2-krát menej fliaš? “ уместо „ a) ak by v každom balení bolo 2-krát nemej fliaš? “);
- страна 44 – размак између речи и знака интерпункције („ ... aj menšie jednotky ako kilogram. “ уместо „ ... aj menšie jednotky ako kilogram. “);
- страна 45 – изостављена јединица мере („ ... 400 g kivi, 1 kg marhúľ a 100 g cukru ...“ уместо „ ... 400 g kivi, 1 kg marhúľ a 100 _ cukru ...“);
- страна 60 – у задатку је промењена вредност, уместо броја 1 наводи се број 2 („ Sud objemu 1 hl je naplnený vínom. “ уместо „ Sud objemu 2 hl je naplnený vínom.“);
- страна 65 – неправиан облик речи („ sčítovať čísla, keď je súčet číslíc jednotiek (desiatok) sčítancov väčší alebo rovnaký číslu 10.“ уместо „ sčítovať čísla, keď je súčet číslíc jednotiek (desiatok) sčítanca väčší alebo rovnaký číslu 10.“);
- страна 66 – изостављање акцентовања речи („ Na jednej polici je 54 kníh a na druhej 81 kníh.“ уместо „ Na jednej polici je 54 kníh a na druhej 81 knih.“);
- страна 68 – неадекватна скраћеница за стотине, неправиан облик речи („ ... pod desiatky zapisujeme číslicu desiatok súčtu 2 a 1 S sčítujeme s číslícami stovák sčítancov.“ уместо „ ... pod desiatky zapisuje číslicu desiatok súčtu 2 a 1 C sčítujeme s číslícami stovák sčítancov.“);

- страна 74 – велико слово о уместо малог („ Naučiš sa: · odčítať, keď sú dve číslice menšena menšie ako zodpovedajúce číslice menšiteľa. “ уместо „ Naučiš sa: · Odčítať, keď sú dve číslice menšena menšie ako zodpovedajúce číslice menšiteľa. “);
- страна 74 – изостављен је појам умањеник („ Od 5 stovák zoberieme 1 stovku a dodáme ju desiatkam menšena. “ уместо „ Od 5 stovák zoberieme 1 stovku a dodáme ju desiatkam _. “);

Четврти део уџбеника:

- страна 2 - погрешно написано презиме рецензента уџбеника („ Slavica Gudeľová “ уместо „ Slavica Gudeľovová “);
- страна 6 – нетачно обележен угао („ 4 uhly (na obrázku sú to $\angle ABC$, $\angle BCD$, $\angle CDA$, $\angle DAB$) ” уместо „ 4 uhly (na obrázku sú to $\angle ABC$, $\angle BCD$, $\angle CDA$, $\angle DAC$) ”);
- страна 19 – неправилен облик речи („ d) G, N a R nepatria ani trojuholníku ABC, ani trojuholníku KLM.“ уместо „ d) G, N a R nepatria ani trojuholníka ABC, ani trojuholníku KLM.“);
- страна 21 – неправилен облик речи („ Na taký spôsob môžeš konštruovať hociktorý trojuholník, ak sú známe dĺžky jeho strán.“ уместо „ Na tak spôsob môžeš konštruovať hociktorý trojuholník, ak sú známe dĺžky jeho strán.“);
- страна 27 – неадекватно обележена страница („ ... dve dĺžky a a dve dĺžky b.“ уместо „ ... dve dĺžky a a dve dĺžky b.“);
- страна 29, 36, 38, 45, 61, 70, 71, 72, 80 – у преводу су у задацима промењена имена деце (задатак бр. 13, задатак бр. 5, задатак бр. 17, задатак бр. 3, задатак бр. 9 и 12, пример, задатак бр. 4, пример, задатак бр. 10);
- страна 30 – неадекватно обележена страница („ Ak dĺžku strany označíme a, potom pre obvod štvorca platí: $O = a + a + a + a$. “ уместо „ Ak dĺžku strany označíme a, potom pre obvod štvorca platí: $O = a + a + a + a$. “);
- страна 34 – неадекватан превод речи усправне (дужи) („ Narysuj (vľavo) tri zvislé úsečky ... “ уместо „ Narysuj (vľavo) tri rovné úsečky ... “);
- страна 45 – неправилен облик речи („ Damián si kúpil 3 rovnaké rožky a spolu za ne zaplatil 93 dinárov. “ уместо „ Damián si kúpi _ 3 rovnaké rožky a spolu za ne zaplatil 93 dinárov. “);
- страна 45 – неадекватан превод појма једноцифрени (број) („ Ak pri delení desiatok a jednociferného čísla máme zvyšok, potom delíme na nasledovný spôsob: “ уместо „ Ak pri delení desiatok jedného čísla máme zvyšok, potom delíme na nasledovný spôsob: “);
- страна 45 – неправилен облик речи („ Nakresli útvary z obrázka roztriedené podľa farby. “ уместо „ Nakreslené útvary z obrázka roztriedené podľa farby. “);

- страна 45 – изостављање везника („ Krivou uzavretou čiarou vyčleň množiny pohárov, šálok a fliaš. “ уместо „ Krivou uzavretou čiarou vyčleň množiny pohárov, šálok_fliaš.“);
- страна 68 – неадекватан превод појма елементи (скупа) („ Množina riešení nerovnice najčastejšie má viac prvkov. “ уместо „ Množina riešení nerovnice najčastejšie má viac riešení. “);
- страна 80 – појам разломачка црта није истакнут тамним словима („ Číslo nad **zlomkovou čiarou** ... “ уместо „ Číslo nad zlomkovou čiarou ... “);

Показатељ 2 - Дужина и конструкција речи одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси томе да градиво буде разумљиво ученицима којима је намењено.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.